SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2375

av Mikael Strömberg m.fl. (SD)

Filmpolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att skapa ett mer gemensamt inflytande över svensk film mellan staten och branschen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda gemensamma nordiska produktionsincitament för film och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta insatser mot illegal hantering av film och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta och motverka negativa följder i Sverige vid ett införande av en strömningsskatt eller motsvarande åtgärd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta småortsbiografernas framtid och deras vikt för landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att införa ett filmpolitiskt mål om att levandegöra det svenska kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att det nordiska filmpolitiska samarbetet utökas och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta Internationella samiska filminstitutet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera de filmpolitiska målen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Branschens inflytande

En fördel som Sverigedemokraterna såg med det tidigare filmavtalet jämfört med dagens helförstatligade filmpolitik var hur filmpolitiken på ett mer naturligt sätt var förankrad i filmbranschen. De branschråd som infördes till följd av helförstatligandet har tidvis varit föremål för tung kritik och medialt fokus. Statskontoret kom även 2019 med kritik mot hur övergången till branschråden och den helförstatligade filmpolitiken inte fungerat tillfredsställande.

Att analysera och vid behov föreslå nya former för parts- och branschsamverkan i svensk filmpolitik återfinns som en del av direktiven till den filmpolitiska utredning som Sverigedemokraterna tillsammans med regeringspartierna förhandlade fram. Det är inte rimligt att gå tillbaka till en filmpolitisk modell liknande det tidigare filmavtalet, men det vore önskvärt att se ett mer gemensamt inflytande över svensk film mellan staten å ena sidan och filmbranschen å andra sidan. För Sverigedemokraterna är det väsentliga att branschinflytandet stärks i förhållande till hur det ser ut i dagsläget. Om en förändring i den riktningen sker genom att de befintliga branschråden reformeras eller om det sker på helt andra sätt är inte det avgörande för oss, utan det viktiga är att den filmpolitiska utredning som har tillsatts också leder vidare till att förslag i den riktningen läggs på riksdagens bord. Sverigedemokraterna vill se att regeringen verkar för ett mer gemensamt inflytande över svensk film mellan staten och branschen.

Filmfond och finansiering av film

I utredningen Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland SOU 2025:24 var förslaget om införandet av en filmfond inte tillräckligt berett. Flera delar av utredningen var inte lagtekniskt genomförbara. Därför går vi inte vidare med förslaget om ett

införande av filmfonden i dagsläget. Vi inväntar förslaget från regeringens särskilda utredare. Det lämnas i februari och ska innehålla nya förslag om etableringen av en filmfond.

Produktionsincitament

Med den nya filmpolitiken som vi Sverigedemokrater har varit med och förhandlat fram reformeras nu produktionsincitamenten. Det föregående systemet var inte ändamålsenligt eftersom anslagen tagit slut fort och tilldelats dem som skickat in sin ansökan först. Först till kvarn-principen ersätts nu med en modell som är mer förutsebar, där anslagen inte fördelas efter ansökningstidpunkt. Även ett nytt tak införs som innebär att inte enbart stora produktionsbudgetar kan få stödet, samtidigt som ett kriterium för stödet blir manus och produktioner på svenska – detta har varit viktigt i framtagandet av propositionen för oss Sverigedemokrater.

Däremot har vi sedan länge lyft behovet av gemensamma nordiska produktionsincitament. Allt fler produktioner i Norden är samproducerade – det finns således ett behov inom branschen samtidigt som möjlighet finns att stärka den nordiska filmbranschen i sin helhet. Därför bör regeringen utreda införandet av gemensamma nordiska produktionsincitament.

Insatser mot illegal hantering av film

Det är viktigt för politiken att försöka finna sätt att strama åt och försvåra för illegal visning och hantering av film. Illegal hantering av film är en del av kärnproblemet för filmbranschen i Sverige och kopplingar till organiserad brottslighet finns med i bilden när det gäller fenomenet, vilket understryker vikten av att bekämpa det än mer. Ytterligare ett problem är internationella webbsidor som visar och hanterar film illegalt, och de annonsintäkter de har. Det vore bra om Sverige ser närmare på hur andra närliggande länder har utformat sina respektive lagstiftningar för att motverka illegal visning och hantering av film, i stället för att uppfinna hjulet på nytt.

Sverigedemokraterna hoppas att filmbranschen ska lyckas förse marknaden med lagliga digitala visningslösningar som kan konkurrera med och leverera en bättre film- och konsumentupplevelse än de illegala aktörerna. De så kallade svarta fönstren bör elimineras som en förebyggande åtgärd mot piratkopiering och illegal spridning. Under-

sökningar har visat att konkurrenskraftiga legala alternativ kan konkurrera ut illegal fildelning, vilket exempelvis har skett i Norge på musikområdet. Även om den politiska makten kan skärpa lagstiftningen på fildelningsområdet är troligtvis den mest effektiva lösningen mot illegal kopiering att filmbranschen gör det som musikbranschen har klarat av, det vill säga att skapa ett konkurrenskraftigt legalt visningsfönster med stort och brett utbud som levererar en bättre helhetsupplevelse än illegala alternativ. Regeringen aviserar i propositionen att den ska återkomma till riksdagen med förslag på ytterligare åtgärder mot IP-TV och vi Sverigedemokrater kommer att agera konstruktivt när det sker.

Streamingskatt

En politisk fråga på filmområdet i Sverige som har seglat upp som allt mer central i debatten de senaste åren är den om införandet av en så kallad streamingskatt. Flera EU-länder inklusive vårt grannland Danmark har redan infört en sådan. I Danmarks fall har det handlat om en skatt på sex procent av streamingföretagens vinst i landet som blir till ett slags bidrag för att finansiera produktion av dansk film och tv-serier.

Grundtanken med en streamingskatt eller liknande åtgärd som ett sätt att stötta inhemsk film ser Sverigedemokraterna som intressant i en globaliserad värld, men vi har hittills intagit en skeptisk och försiktig hållning i frågan om ett införande i Sverige på grund av risken för att förslaget kommer att få negativa effekter. I Danmark blev följden av införandet att Viaplay och Netflix upphörde med all produktion i landet efter en rad filmpolitiska åtgärder som genomfördes, varav införandet av en streamingskatt var en. Om en streamingskatt skulle leda till höjda kostnader för konsumenterna som använder sig av streamingtjänsterna så är det också negativt om svenska filmer och tv-serier då snarare blir mer otillgängliga för fler.

Sverigedemokraterna stänger inte dörren för att införa en så kallad streamingskatt som ett sätt att stötta svensk film, men ett krav från vår sida är då att det sker i dialog med streamingaktörerna som påverkas av skatten. Väljer regeringen att gå fram med en streamingskatt så är det avgörande att denna typ av åtgärd införs på ett klokt sätt och i samförstånd med berörda aktörer så att inte streamingaktörernas incitament att producera innehåll i Sverige blir sjunkande samt att svenska filmer och tv-serier inte blir mindre tillgängliga för konsumenterna. Införs en streamingskatt eller liknande åtgärd på ett eftertänksamt sätt så skulle följderna kunna bli att svensk film stärks, i stället för att det bara blir till ett vänsterpopulistiskt slag i luften.

Småortsbiografernas framtid

Sverigedemokraterna är mycket kritiska till den 25-procentiga biomomsen. Vi ser med oro på hur momshöjningen har slagit mot biograferna i allmänhet och i synnerhet på småorterna. Vissa småortsbiografer fick lägga ner som en följd av höjningen, och andra larmade om att de inte kommer att kunna upprätthålla sin verksamhet.

Den dåvarande socialdemokratiskt ledda regeringen valde att satsa på ett tillfälligt och särskilt ekonomiskt stöd till småortsbiografer efter momshöjningen, men detta hjälpte inte dessa biografer på ett tillfredsställande sätt då det tillfälliga stödet inte fick gå till att betala den ökade momsen, utan det skulle investeras i biografverksamheten. De omnämnda biograferna är i många fall den primära kulturförmedlaren på mindre orter. Sverigedemokraterna anser att kulturlivet på landsbygden ska leva och småorts-biografernas vara spelar en viktig roll i detta.

Digitalisering av filmarkiv

Sverigedemokraterna vill se en hög ambitionsnivå för digitalisering av det svenska filmarvet. Digitaliseringen av våra filmarkiv är en viktig del i att bevara vår historia för framtida generationer. Det behöver också undersökas huruvida mer resurser kan tillföras för att höja ambitionsnivån på digitaliseringsarbetet. Vidare behöver det säkras vägar för kompetensöverföring till nästa generation inom professionen när det kommer till digi-talisering av filmarkiv. Något slags samverkan med högre utbildning kan i det avseendet vara önskvärt. Svenska filminstitutet har presenterat planer på ett filmarvscentrum, där tre olika lösningar presenteras. Vi är positiva till att filmarvet vårdas och visas och vi kommer att se över förslaget som Svenska filminstitutet har lämnat.

Kulturarvet i film

Sverigedemokraterna anser att utöver de befintliga filmpolitiska målen så bör regeringen även verka för att införa ett mål om att levandegöra det svenska kulturarvet. När målet ska förverkligas i filmpolitiken så skulle det exempelvis kunna handla om att restaurera äldre svenska filmer, eller om filmatiseringar som utspelar sig i historiska svenska miljöer. Producenter av historisk film och kulturarvsfilm verkar ofta under särskilda och ibland fördyrande villkor. Genren tenderar att bortprioriteras vid bidragsgivningen. Det är vår övertygelse att ett nytt filmpolitiskt mål om att

levandegöra kulturarvet i förlängningen skulle kunna stärka möjligheterna till produktion av kulturarvsfilm, vilket i sin tur kan ha många fördelar. Exempelvis skulle det kunna bidra till stärkt sammanhållning i Sverige och att människor bättre lär känna sina egna rötter. Med de nya filmpolitiska målen vi förhandlat fram läggs en större vikt vid att visa, bevara och använda filmarvet. Detta är vi positiva till.

Utökad nordisk filmsamverkan

För Sverigedemokraterna är det naturligt att söka en utökad samverkan med övriga nordiska länder. En sammanhållen nordisk marknad innebär större möjligheter för de nordiska ländernas filmbranscher att stå på egna ben. Filmbranschens konstnärliga frihet är beroende av sin egen självständighet. Det innebär att den konstnärliga friheten skulle öka ju närmare filmbranschen är en marknad som klarar av att stå på egna ben.

Ett nordiskt samarbete på filmområdet kan ge en positiv påverkan på det nordiska samarbetet i sin helhet och bidra till att förbättra den nordiska språkförståelsen. Den nordiska språkförståelsen är på tillbakagång och detta kan komma att påverka våra handelsförbindelser negativt på sikt. Sveriges närmaste handelspartners är just de nordiska länderna, och ett stärkt nordiskt samarbete stärker de nordiska ländernas ekonomier. Av det skälet är en fördjupad nordisk filmsamverkan positiv både kulturellt och för den gemensamma ekonomiska utvecklingen.

Internationella Samiska Filminstitutet

Internationella Samiska Filminstitutet med säte i Kautokeino i Norge representerar samerna i Norge, Sverige och Finland. Svenska samer och produktionsbolag är delaktiga i projekt och produktioner som institutet står för. Nordiska rådet har rekommenderat de nordiska länderna att samfinansiera filminstitutet, vilket Sverigedemokraterna anser är en bra idé då det är en gemensam nordisk angelägenhet samtidigt som institutet har en ambition att verka internationellt. Vi anser att den svenska regeringen i möte med övriga regeringsrepresentanter i Nordiska ministerrådet bör argumentera för att Nordiska rådets hållning bör anammas för att nå en nordisk samfinansiering. Innan en sådan lösning finns på plats anser vi att regeringen bör se över vad Sverige kan göra från nationellt håll.

Samisk film är viktig dels ur ett kulturellt perspektiv, dels som ett verktyg för att berätta om och levandegöra samernas ställning i samhället, samisk historia, samiska traditioner och samiska språk. För att ge förutsättningar för institutet att verka och utvecklas i rätt

riktning är det av vikt att även Sverige tar ett ansvar för detta som en del av en heltäckande nationell filmpolitik. Med tanke på att Sverige, Norge och Finland har en samisk befolkning ger institutet även stora möjligheter till nordiskt samarbete på flera plan. Det samiska filminstitutet utgör en viktig del i arbetet med att bevara och förvalta den samiska kulturen i Norden.

Nya filmpolitiska mål

Tillsammans med regeringen har vi tagit fram nya filmpolitiska mål där vi gör upp med den vänsterpolitiska detaljstyrningen som funnits på filmområdet. Effekterna av de föregående målen har varit att filmskapare känt sig tvungna att anpassa sig efter politiskt färgade mål om jämställdhet och mångfald. Detta är frågor som vi Sverigedemokrater har lyft under en lång tid: dels den politiska styrningen, dels att målen lett till filmproduktioner som inte efterfrågats av publiken. Resultatet blev således att publiken under de föregående åren minskade sin konsumtion av svensk film. De nya filmpolitiska målen har ett tydligare publikfokus samtidigt som målen om jämställdhet och mångfald tas bort. För oss har det handlat om att få bort den vänsterpolitiska styrningen av filmen, säkra filmarvet och ge förutsättningar för branschen att producera film som efterfrågas. Däremot behöver målen följas upp efter en period för att se om de ger önskad effekt. Regeringen bör därför verka för att en uppföljning av de filmpolitiska målen genomförs.

Mikael Strömberg (SD)

Mattias Karlsson Bergman (SD) *Runar Filper (SD)*

Emma Altenhammar (SD)